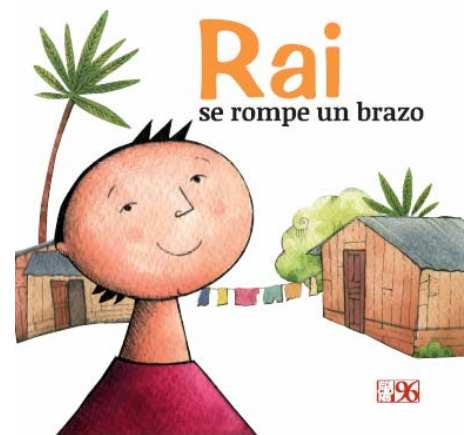

CONTE: RAI ES TRENCA UN BRAÇ

Aquesta és la història de Ramón, que coneix a tot el món.

És la segona història d'una sèrie de contes que narren la vida de xiquets i xiquetes del carrer. En cada conte presentem un grup d'amics i amigues que són protagonistes de diferents situacions en les quals els drets de la Infància són vulnerats.

En el primer, Chavela va lluitar per anar a escola. Aquesta vegada és Rai qui protagonitza la cerca de l'atenció sanitària. La història se situa a Nicaragua per una casualitat, però podria ser la vida de milions de xiquets i xiquetes d'altres racons del planeta en situacions que afecten el seu creixement i desenvolupament.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

1. CONTACONTES

Diferents formes de contar el conte

a. Sense il·lustracions:

Una primera aproximació al conte podria ser la seua narració de viva veu, sense cap tipus de suport visual. Contar-lo oralment, sense usar il·lustracions, permet que l'alumnat genere imatges a partir de les seues idees prèvies.

b. Amb el suport d'il·lustracions:

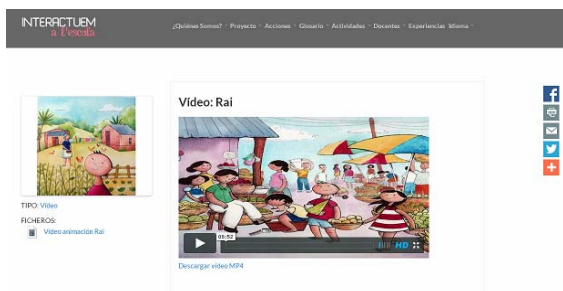
Es pot narrar o llegir el conte i mostrar les il·lustracions del llibre o projectar-les. Les il·lustracions donen informació addicional que enriqueix el conte.

On trobar-lo:

<http://www.interactuem.org/activitat/215>

c. Audiovisual del conte:

De la mateixa manera que hem explicat en els dos punts anteriors, podem escoltar només l'àudio del conte i després veure l'animació que conté les il·lustracions.

On trobar l'animació:

<http://www.interactuem.org/activitat/216>

On trobar l'àudioconte:

<http://www.interactuem.org/activitat/217>

d. Teatre:

Incloem l'adaptació teatral del conte que ens permet utilitzar el guió de l'obra per realitzar una lectura dramatitzada en l'aula o realitzar el teatre de titelles que tot seguit expliquem.

On trobar-lo: <http://www.interactuem.org/actividad/228>

e. Teatre de titelles:

La proposta consisteix a contar el conte de Rai a partir de titelles de pal.

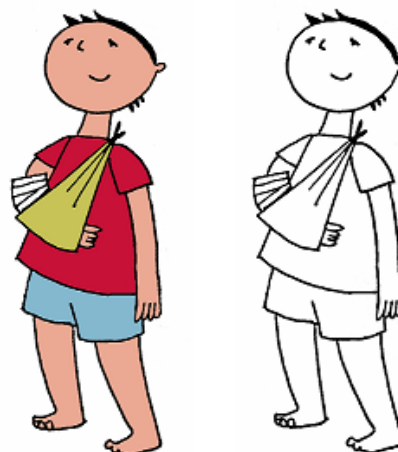
Elaboració de titelles. Opcions:

- A. S'imprimeixen els titelles acolorits que venen en el material per a l'aula.
- B. Es fotocopien els titelles a línia per acolorir-los i retallar-los.
- C. S'imprimeix el cap dels personatges i l'alumnat ha de dibuixar i acolorir la resta del cos.

Una vegada es tenen els titelles en cartolina poden plastificar-se i col·locar-los un pal de fusta darrere (pal depressor, punxa,...)

On trobar els titelles acolorits i per acolorir:

<http://www.interactuem.org/activitat/215>

Decorats. Opcions:

- A. Es poden elaborar projectant sobre paper continu el decorat de cada escena a línia que ve amb el material per a l'aula, i que després s'acoloreix amb tremp, aquarel·les...
- B. Es projecten directament les il·lustracions del conte.

Reconstruïm oralment el conte entre tots i totes

Per a això, plantegem una sèrie de preguntes:

- Qui és el protagonista del conte?
- Com és Rai?
- On viu? Amb qui?
- En el conte no nomenen el seu pare, ni la seua mare. Què creus que pot passar? Dóna més d'una resposta.
- On va Rai alguns dies? Per a què?
- Per què ha de vendre periòdics? Per a què necessita els diners?
- Amb qui va a la ciutat? Com es desplacen a la ciutat?
- Penses que és perillós el que fan?
- Rai i els seus amics i amigues, van al col·legi?
- Per què plora Rai?
- Què necessita per a resoldre el seu problema?
- Com ho aconsegueix?
- ¿Por qué llora Raimundo?
- ¿Qué necesita para resolver su problema?
- ¿Cómo lo consigue?

2. DESCRIPCIÓ DELS PERSONATGES I RIMES

El conte de Rai comença amb la descripció del protagonista:

Negres els seus ulls, alegre mirada, un bon amic, que a tots estimava.

Així és Ramón, el xiquet que ven diaris en la ciutat.

A partir d'aquesta descripció proposem cercar altres personatges del conte i inventar-nos una descripció d'algun d'ells. Es pot utilitzar també com a exemple la descripció que apareix a l'inici del conte de Chavela:

De pell obscura, bonica melena, resolta i segura.

Així és Chavela, la xiqueta que ven coques de dacsa a la plaça, al costat del moll.

Així mateix, podem jugar a fer descripcions dels companys i les companyes de l'aula.

D'altra banda, en el conte, apareixen diverses rimes:

Quin bac, crec que m'he trencat el braç.

Tranquil Rai, al món hi ha molts amics, trobarem un doctor, que et calme eixe dolor.

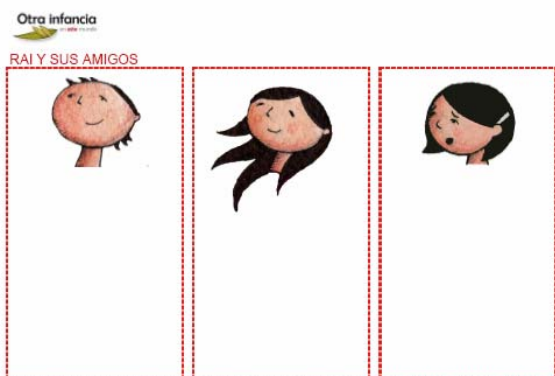
Dues maduixes i una mora, t'ha dut la doctora, amb un bes i una abraç, ja se t'ha curat el braç.

I aquesta és la història de Ramón, que coneix a tot el món. Si amics com Rai vols tenir, pega la volta al conte i torna'l a llegir.

Proposa a l'alumnat que per parelles plantegen altres rimes i aplegiats que tinguen a veure amb la situació que viu Rai. Els podem escriure en un paper o cartolina i penjar-los en l'aula.

3. DIBUIX DELS PERSONATGES

Cerquem en les il·lustracions del conte els personatges i realitzem el seu dibuix. Podem proposar l'opció de dibuixar el personatge a partir de la retallada de la seua cara, de manera que l'alumnat dibuixarà el cos, la roba... fins i tot elements o objectes amb els quals apareixen en el conte (periòdics, caixa de llustrar sabates, cistella amb coquetes de dacsa...).

On trobar fitxa elaborada amb els caps d'alguns personatges:

<http://www.interactuem.org/activitat/215>

4. RECONSTRUCCIÓ DEL CONTE: ESCRITA I IL·LUSTRADA

A partir del conte fem una reconstrucció de la història de Rai que pot ser a través dels seus dibuixos i/o de text segons les edats de l'alumnat, o a través de la seqüència temporal que proposem.

Opció A. Creem un o diversos contes col·lectius a partir dels dibuixos i/o textos realitzats.

Amb els dibuixos que els xiquets i les xiquetes han realitzat es substitueixen les il·lustracions originals del conte pels dibuixos del nostre alumnat; si faltara alguna escena es torna a llançar la proposta, fins a completar-lo.

També podem utilitzar la tècnica del collage i superposar a les il·lustracions del elements retallats dels dibuixos de l'alumnat.

Ara podem tornar a contar el conte a partir de la projecció d'aquest muntatge. D'aquesta manera els alumnes i les alumnes poden veure com els seus dibuixos entren a formar part de la narració del propi conte.

Opció B. Cada xiquet i xiqueta reelabora el text del conte.

Sugerim diverses maneres de fer-ho:

- A partir de les il·lustracions originals del conte.
- A partir de les il·lustracions a línia on l'alumnat pot acolorir bé la portada, bé el personatge nou que apareix en cada escena, ...
- Combinar la il·lustració original amb la il·lustració a línia.

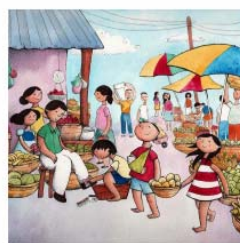
On trobar els models de conte per a acolorir i escriure i només per a escriure:
<http://www.interactuem.org/activitat/215>

Modelles para el cuento. Otra infancia en este mundo.

Un altra infància en aquest món. Modelles per al conte. 1

Modelles para el cuento. Otra infancia en este mundo.

Un altra infància en aquest món. Modelles per al conte. 1

Opció C. Seqüència temporal

A partir de les il·lustracions del conte es proposa a l'alumnat que les organitzen seguint la seqüència temporal del conte. Podem utilitzar les 8 il·lustracions o escollir les més significatives depenent de l'edat dels xiquets i les xiquetes.

Hem elaborat tres fitxes amb diferents seqüències temporals i hem utilitzat 4, 6 i 8 il·lustracions (a color i amb les il·lustracions a línia):

<http://www.interactuem.org/activitat/215>

Otra infancia

Otra infancia

1	2	3
4	5	6

5. RACÓ DE METGES

S'organitza en l'aula un racó de joc simbòlic amb:

- Material propi d'una consulta mèdica: maletí de metge, benes, tiretes, gases, xeringues, mascareta, bates de metge, fonendoscopi, caixa de medicines, termòmetre, ...
- Hamaca o similar que faça de llitera.
- Ninots als quals se'ls puga atendre com a pacients, o que els pacients siguem els mateixos companys i companyes.
- Pot resultar interessant elaborar amb l'alumnat una cartilla sanitària amb la qual poder assistir a la consulta del metge. Així mateix, models de receptes perquè emplem el metge durant el joc simbòlic.
- Pes i mesurador per a quan els xiquets i les xiquetes assisteixen al metge a fer-se la revisió mèdica. Escala de Sneller per a revisar la vista. Instruments per a emetre diferents sons i revisar l'audició...
- Llistat de medicines classificades pel seu ús, encara que aquest racó estaria orientat més aviat a la prevenció i cures de la salut.

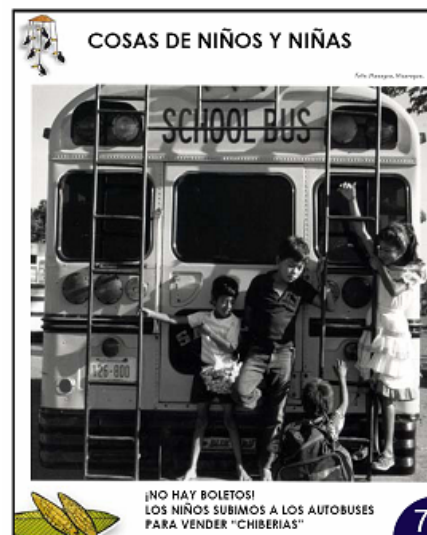
Podem provocar situacions en el joc de metges en les quals falte part del material amb l'objectiu que vivencien què succeeix quan no es compta amb el material sanitari necessari per a atendre un o una pacient. En el moment de l'assemblea es pot reprendre aquesta situació perquè expliquen i expressen el que han viscut, es reflexione sobre el tema i es relacione amb la situació viscuda per Rai i els seus amics en el conte i perquè es pregunte si això mateix succeeix en la realitat.

6. RELACIONANT EL COMPTE AMB L'EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIES

En l'exposició de fotografies es poden reconèixer algunes situacions molt semblants a les que apareixen en el conte (xiquets i xiquetes que viatgen en la part posterior de l'autobús, amb bicicleta, que venen periòdics, amb un tamboret per a il·lustrar sabates, en el mercat ajudant a pelar panotxes, ...).

En l'aula es planteja cercar aquestes fotografies i relacionar-les amb les il·lustracions del conte de Rai. A partir d'elles reflexionem si el que succeeix en el conte podria passar en la realitat, i de si existeixen xiquets i xiquetes en el món que viuen com Rai i els seus amics i amigues.

Fotomuntatge: A partir de les fotografies i les il·lustracions del conte podem proposar un fotomuntatge realitzat pels xiquets i les xiquetes en el qual superposem retallables de les il·lustracions i es peguen en les fotografies de l'exposició; i a l'inrevés, retallar parts de les fotografies per a fer un muntatge amb les il·lustracions del conte.

Aquest fotomuntatge que elaborem podem penjar-ho al costat de l'exposició de fotografies i convidar els pares i mares a veure ambdues exposicions.

On trobar l'exposició: <http://www.interactuem.org/activitat/114>

7. CONCLUSIONS: Declaració dels Drets de la Infància

Principi 4. El xiquet ha de gaudir dels beneficis de la Seguretat social. Tindrà dret a créixer i desenvolupar-se en bona salut; a aquest efecte hauran de proporcionar-se, tant a ell com a la seua mare, cures especials, fins i tot atenció prenatal i postnatal. El xiquet tindrà dret a gaudir d'alimentació, habitatge, esbarjo i serveis mèdics adequats.

Versió en llenguatge corrent: Tens dret a atencions i a proteccions especials i a l'alimentació, l'habitatge i l'atenció mèdica de qualitat.

Ara pensem en grup i en l'assemblea plantegem una sèrie de preguntes que ens ajuden a reflexionar sobre la relació del compte amb els Drets de la infància.

- En la història de Rai hi ha uns xiquets i xiquetes que tenen diversos problemes. Quin és el problema principal de la història?

- Com el resolen?
- Si tu et trenques un braç, com ho resoldries?
- En el teu país, totes les persones tenen dret a una atenció mèdica de qualitat? Qui no té dret a l'atenció mèdica?
- Qui paga les despeses dels hospitals i els centres de salut?
- D'on trauen aquests diners?
- El principi quart dels drets de la infància diu: "Tots els xiquets i xiquetes tenen dret a atencions i a proteccions especials, a l'alimentació, l'habitatge i l'atenció mèdica de qualitat." Què els fa falta a tots els xiquets i les xiquetes per a créixer fortes i sans? Els xiquets i les xiquetes que treballen, creus que creixen sans? (es tractaria d'identificar aquelles qüestions que necessitem les persones per a gaudir de bona salut).
- Has sentit parlar dels drets de la infància? Intenta pensar i/o recordar què drets heu de tenir tots els xiquets i les xiquetes.
- Qui va redactar aquests drets?
- Per què van haver d'escriure'ls?
- Qui està obligat a defensar aquests drets o a vetlar perquè es complisquen?
- Els personatges del conte, tenen garantits tots aquests drets?
- Quins no tenen garantits plenament?

Hi ha 5 drets que no es compleixen: 1r. Totes i tots tenen els mateixos drets (origen social); 2n. Créixer i desenvolupar-se físicament d'una manera sana, digna...; 4t. Atenció mèdica de qualitat; 7é. Anar a escola, a jugar, i les mateixes oportunitats...; 9é. No treballar.

Per a aprofundir en els Drets de la Infància podem treballar l'activitat **"Menors amb Drets"** on a partir de la visualització d'uns vídeos es proposen activitats que relacionen aquests drets amb el treballat en les activitats de l'exposició de fotografies i en el conte de Rai i de Chavela.

On trobar aquesta proposta didàctica:
<http://www.interactuem.org/activitat/229>